

PAVO BARIŠIĆ

*POVIJEST FILOZOFIJE IZMEĐU NACIONALNOGA
I REGIONALNOGA ODREĐENJA*

Sažetak

U suvremenoj literaturi može se primijetiti kako sve više izlazi na svjetlo dana tendencija da se konstrukcijom povijesti filozofije učvrsti kulturni ili nacionalni identitet, a posebice se to daje uočiti u naroda koji tek grade svoju političku subjektivnost. Od devetnaestoga stoljeća promišljanje filozofije o vlastitom razvoju u vremenu iskazuje tu osobitu težnju da se uz opću povijest filozofije određena nacionalna povijest prikaže u njezinoj posebnosti. Premda se obično Hegel uzima kao izraziti primjer mislitelja koji promatra samo svjetske vrhove razvoja filozofijskoga duha, bez obzira na njezine biografske, zemljopisne ili političke određenosti, ipak je i on u svojem nacrtu naglašavao da se filozofija rađa u jeziku i u duhu naroda. Dok se tijekom devetnaestog i početkom dvadesetog stoljeća iskazuje nastojanje za nacionaliziranjem filozofije, danas sve više dolazi do izražaja zahtjev za njezinim regionaliziranjem.

Refleksija povijesti hrvatske filozofije od programatskog teksta Franje Markovića 1881. do danas pratila je odgovarajuće trendove u europskoj filozofiji. Međutim, njezin izraz u prikazima europske povijesti filozofije ostao je nedostatan. Rijetko se koristi sintagma hrvatska filozofija, premda su mnogi predstavnici postali nezaobilazno mjesto opće povijesti filozofije na najrazličitijim sastavnicama i razdjelnicama. Ako postoji nešto što uopće povezuje naoko posve različite filozofe u različitim epohama, onda je to nešto što pripada unutarnjoj biti same filozofije. A

izvanjski je kriterij podjele i metodološkoga okvira samo pomoćno sredstvo da se pripomogne rasvijetliti ono što je u dubini filozofske ideje.

*THE HISTORY OF PHILOSOPHY BETWEEN NATIONAL
AND REGIONAL DETERMINATIONS*

Abstract

In contemporary literature, it can be noted that the tendency to strengthen cultural and national identity by the construction of the history of philosophy increasingly comes to light, and this can be especially noted in nations, which only now build their political subjectivity. From the 19th century, the deliberating of philosophy on its own development in time expresses this distinct aspiration to present a particular national philosophy in its peculiarity within the general history of philosophy. Even though Hegel is usually taken as the pronounced example of a thinker, who contemplates only the universal heights of the development of the philosophical spirit, regardless of their biographical, geographical or political determinations, nevertheless, he has, in his ground-plan too, emphasised that philosophy is born in the language and the spirit of a nation. While during the 19th and at the beginning of the 20th centuries strivings for the nationalisation of philosophy are registered, today, a request for its regionalisation is increasingly becoming prominent.

The reflection on the history of Croatian philosophy, from the programmatical text of Franjo Marković in 1881 till today, followed the corresponding trends in European philosophy. However, its expression in the accounts of the European history of philosophy remained insufficient. The syntagm of Croatian philosophy is rarely used, even though a number of its representatives have become an unavoidable element in the general

history of philosophy in most various meeting- and crossing-points. If there exists something that, generally speaking, connects at first sight completely different philosophers in different epochs, then that something is that which belongs to the intrinsic being of philosophy itself. Whereas, the extrinsic criterion of the division and of the methodological framework is just an auxiliary device to assist to illuminate that which is in the depth of the philosophical idea.

Translated by **Ana Janković**